

EDUK012 Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta opetus- ja kasvatustyössä
Helsingin yliopisto, kasvatustieteellinen tiedekunta

Ryhmätehtävä 1: Deliberatiivinen päätöksenteko tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelusta

Yleisohje

Tutustukaa kukin itsenäisesti oppaisiin lisätiedoissa. Keskustelussa ja tehtävän tekemisessä jokaisen omassa tehtävässä on reflektio omasta roolista ja tiedon mukaan muuttuneista preferensseistä. Lopputuloksena on yhdessä kehitetty yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelun toimintasuunnitelma.

HUOM! Alla oleva esimerkki on koulusta, mutta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu koskee myös työnantajia. Voitte kuvitella tilanteen myös toisenlaiseen laitokseen (esim. varhaiskasvatus, aikuisopisto) ja esittää oman laitoksenne, kunhan se on realistinen ja huomioi eri lähtökohtia.

1 Kuvaus koulusta

Rehtori antaa tiedon, että koulussa tulisi tehdä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Koulussa on tällä hetkellä 423 oppilasta. Itä-Suomessa sijaitsevassa koulussa sukupuolijakauma on sellainen, että poikia on noin 60 %. Koulussa on matemaattis-luonnontieteellinen linja, musiikin ja kuvataiteen erikoistumislinjat.

90% luonnontieteelliselle linjalle hakeutuvista on poikia, vaikka tytöt saavat keskimäärin parempia tuloksia matematiikasta. Alueelle perustettiin kotouttamiskeskus ja koulussa on valmistavan opetuksen luokka.

Uskontojen ja katsomusaineiden opetusta on ortodokseille, elämäntietämystiedon opiskelijoille, evankelisluterilaisille ja islamin opetuksen ryhmä. Koulussa on myös liikuntavammaisia opiskelijoita.

Rehtori on iloinen ja ylpeä koulun tilanteesta ja hänen mielestään pienistä kahnauksista huolimatta koulussa on hyvä meininki.

Ihmisoikeudet, demokratia, arvot ja dialogi kasvatuksessa – Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta kehittäminen opettajankoulutuksessa -hanke: <https://www.helsinki.fi/fi/projektit/ihmisoikeudet-demokratia-arvot-ja-dialogi-kasvatuksessa>

Mänskliga rättigheter, demokrati, värderingar och dialog inom fostran – Utveckling av demokrati- och mänskliga rättighetsfostran i lärarutbildningen 2018-2019: <https://www.helsinki.fi/sv/projekt/manskliga-rattigheter-demokrati-varderingar-och-dialog-inom-fostran>

Human Rights, Democracy, Values and Dialogue in Education – Developing Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education in Teacher Education 2018-2019: <https://www.helsinki.fi/en/projects/human-rights-democracy-values-and-dialogue-in-education>

Kouluterveyskyselystä tulee tuloksia, että koulussa esiintyy seksuaalista häirintää ja nimittelyä eri taustaan liittyen. Islamin opettaja kertoo, että opiskelijat kokevat ryhmän turvapaikaksi, jossa voi olla rauhassa ilman häirintää ja opiskelijat usein jakavatkin tunnilla kokemuksiaan.

Opettajankokouksessa rehtori esittää, että elämäkatsomustiedon opettaja ottaisi prosessin vastuulle, koska on miettinyt näitä asioita. ET:n opettaja käy koulutuksessa ja on tyytyväinen sen sisältöön.

Olette opettajankokouksessa ja mietitte koulun tilannetta.

- Miten edetään?
- Miten suunnitelman teko toteutetaan mahdollisimman demokraattisesti?
- Miten suunnitelma hyödyttäisi teidän koulua?

1.1 Ohjeet ryhmätehtävään

- 1) Valitkaa, kuka kokoaa näkemykset yhteen ja palauttaa tehtävän.
- 2) Näkemysten jakaminen ja ideointi: kaikki esittävät ajatuksiaan tilanteesta. Tässä vaiheessa on tärkeää ideoida vapaasti ja että jokainen kertoo näkemyksensä.
- 3) Perustelkaa näkemyksiänne ja keskustelkaa vaihtoehtoista
- 4) Ehdottakaa konkreettisia toteutustapoja
- 5) Valitkaa toteutustapa: mitkä perusteet toimivat parhaiten?
- 6) Valinnan arviointi: Mitä kenties jäi pois? Miksi? Arvioikaa valitun toteutustavan seurauksia: etuja ja puutteita
- 7) Kirjatkaa muistiin mahdolliset jatkotoimenpiteet tulevaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua ajatellen.

1.2 Tehtävän palautus

Palautettavassa tehtävässä on keskustelun pohjalta summaus siitä, mitä teette ja miksi. Miten valintaan päädyttiin ja tuokaa keskeisiä perusteita esiin. Yksi palauttaa tehtävän palautuslaatikkoon. Palautus voi olla yleinen summaus tai ranskalaisilla viivoilla koonti keskustelusta.

2 Taustatietoa

Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen tulee edistää kaikessa toiminnassaan sukupuolten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaki edellyttävät kouluja tekemään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, jotka uusitaan kolmen vuoden välein. Suunnitelmat voi ja niitä suositellaankin tehtäväksi samanaikaisesti.

Hyödyntäkää kurssilla esiteltyä tietoa rakenteellisesta epätasa-arvosta.

Opiskelijoiden tulisi aidosti osallistua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun.

2.1 Ohjeet ja tukea

Yhtä aikaa! Koulutuskokonaisuus: Tukipaketti varhaiskasvatukseen, perusopetuksen ja toisen asteen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöhön

- Lait ja suunnittelutyö: <https://maailmankoulu.fi/1-lait-ja-suunnittelutyo/>
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön suunnittelun vaiheet: <http://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2018/12/suunnitteluprosessi-ja-lain-velvoitteet.pdf>

Tasa-arvovaltuutetun toimisto:

- Tasa-arvovaltuutetun sivuilta ohjeita oppilaitoksille: <https://www.tasa-arvo.fi/ohjeita-oppilaitoksen-tasa-arvosuunnitteluun>
- Ei meidän koulussa - opas opettajille seksuaaliseen häirinnästä: <http://www.eimeidankoulussa.fi/opettajalle/>

Yhdenvertaisuus.fi

- Oppaita yhdenvertaisuussuunnitteluun (yhdenvertaisuus.fi): <https://yhdenvertaisuus.fi/oppaat-yhdenvertaisuussuunnitteluun>
- Hyviä käytäntöjä: <https://yhdenvertaisuus.fi/hyvät-kaytannot>

Opetushallitus:

- Toiminnallinen tasa-arvosuunnittelu oppilaitoksissa: https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/toiminnallinen_tasa_arvosu
- Tasa-arvotyö on taitolaji: http://www.oph.fi/download/173318_tasa_arvoty_o_on_taitolaji.pdf

Yhdenvertaisuusvaltuutetun sivulta tietoa

yhdenvertaisuussuunnittelusta: <https://www.syrjinta.fi/yhdenvertaisuussuunnittelu>

Ihmisoikeuskeskuksen sivuille koottu [linkkilista](#) sivun "Perus- ja ihmisoikeudet opetustoimessa" lopussa, jossa monia eri oppaita. <https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/ihmisoikeuskoulutus/perus-ja-ihmisoikeudet-opetustoi/>